

könyvkiadókat alapítottak, az egyházi művészetet pártolták, és ha nem lettek volna jelen, pl. a Székelyföldön, biztos, hogy kevesebb barokk és reneszánsz díszítésű templomot és épületet látogathatnánk.

Kiderül, hogy ennek a népnek volt pénze, de nem csak magára gondolt. Ott volt, amikor Állami Magyar Színházat kellett építeni Kolozsváron, Magyar Gimnáziumot Szamosújváron, Szárhegyen a pátereknek segíteni a leégett kolostor újjáépítésében, a római katolikus templomoknak oltárt ajándékozni, mint például a gyergyószentmiklósi római katolikus, ún. magyar templomnak, vagy színes üveglakokat a környék falvainak és városainak.

Ez a nép ott volt, amikor a székelység érdekeit képviselni kellett, amint ezt *Görög Joachim* tette a román parlamentben, az 1920-as években, vagy iskolákat kellett vezetni, amint ezt szintén a neves, de elfelejtett paptanár tette Gyergyószentmiklóson, az ún. Zárdában.

Az örmények nem csak pénzzel, hanem értékekkel is kereskedtek, mert kultúrárt teremtettek. És nincs annál rosszabb, ha ez a kultúra feledésbe merül. Az ember, egy nép számára, aki alkotott és tett a közért, könnyebb elviselni a kritikát, mint a feledést. A kritika ugyanis ha helyes, épít és további munkára ösztönöz. A feledés elkedvetlenít.

E kulturális feledésből próbálta felrázni Gyergyószentmiklóst a Hallásza Egyesület által szervezett *Örmény Kultúra Hete*, amelyre 2005. november 2-6 között került sor a PRO ART Galériában. Az Egyesület célja kultúrák felkutatása és bemutatása, és azért talált ebben az évben az örményekre, mert mi ebben az évben emlékezünk meg az örmény népirtásra, 90. alkalommal.

A szervezők figyelembe vették korunk emberének audiovizuális igényét, előadásokra és filmekre építették a rendezvénysorozatot. A megnyitón *Beder Tibor*, örmény származású nyugalmazott tanár könyvbemutatójára került sor. *Mikes Kelemen nyomában* című könyve nem csak személyes élményeit rögzíti, hanem az örményekről is szól, mivel a bujdosók az örmény negyedben leltek új hazára. *Selyem András*tól, az Egyesület vezetőjétől előadást hallhattunk az örmény írásbeliségről és annak fontosságáról, hiszen az örmény írásbeliség őrzi a világkultúra nagyon fontos részét, az V. század egyházi íróinak munkásságát. Az örmény vallásról szóló előadásban különösen ennek erdélyi vonatkozásáról hallottunk. Az örmény plébánia könyvtárának bemutatásával *Székely Szilárd* hitoktató fényt derített azokra a könyvritkaságokra, amelyeket a kommunizmus alatt jó, hogy por lepett...

Selyem András az örmény genocídiumról és diaszpóráról tartott előadásában ecsetelte azokat a szörnyűségeket, melyekre 1915-ben Törökországban került sor, amit a német, orosz és magyar dokumentumfilmekben drámaibb hatás alatt élhettek át a jelenlévők. A filmek révén teljes betekintést nyerhettek az örménység életébe, kultúrájába, vallásába.

Egy hét alatt bebizonyosodott, hogy az örmény emberek „nem csak kereskedők...” A rendezvényt egyes érdeklődés kísérte, de akik ott voltak, mindenképp ismeretekben, érzésekben gazdagon hagyták el estéről estére a Galériát. Köszönettel tartozunk a Hallásza Egyesület fiatal vezetőinek az élménydús héttért.

A cikk szerzője vikárius-plébános

* * *

Örmény diákok a kolozsvári Piarista Gimnázium Internátusában

Jellemző az örmény származású diákok összetartására, hogy a „duktor urak” hajlandóak voltak a „fikákkal” lefényképeztetni magukat. Az ötlet természetesen a nagyok ötlete volt és ezzel igen megkönnyítették a kicsik beilleszkedését.

Dr. Zabulik László

* * *

Az Örmény Kultúra Hete

Pro Art Galéria, november 2-6

November 2., szerda

18:00: Mikes Kelemen Nyomában - *Beder Tibor* könyvbemutatója

18:30: Az örmények rövid története (Ókor, Középkor) - *Selyem András* (előadás)

19:00: Bibliai ország az Ararát lábánál - német dokumentumfilm

19:45: Elfelejtett ősök árnyai - Szergej Paradzsanov filmje

November 3., csütörtök

- 18:00: Az örmények írásbelisége és irodalma - *Selyem András* (előadás)
18:30: A gyergyószentmiklósi örmény plébánia könyvei - *Székely Szilárd* (előadás)
19:00: Minoritates Mundi: Örményország I. magyar dokumentumfilm
19:30: Arabeszkék Piroszmani témára - Szergej Paradzsanov rövidfilmje
20:00: Asik Kerib - Szergej Paradzsanov filmje

November 4., péntek

- 18:00: Az örmény vallás története - *Dr. Puskás Attila* (előadás)
18:30: Minoritates Mundi: Örményország II. magyar dokumentumfilm
19:00: Hakob Hovnatanyan - Szergej Paradzsanov filmje
19:00: A szurámi vár legendája - Szergej Paradzsanov filmje

November 5., szombat

- 18:00: Az örmény diaszpóra - *Selyem András* (előadás)
18:30: Minoritates Mundi: Örmények Erdélyben, magyar dokumentumfilm
19:00: Örménymagyarok - magyar dokumentumfilm
20:30: Vodka Lemon - Hiner Saleem filmje

November 6., vasárnap

- 18:00: Az örmény genocídium - *Selyem András* (előadás)
18:30: Elhallgatott genocídium - német dokumentumfilm
19:00: Az igazság a genocídiumról - török tévéfilm
19:30: Ararát - Atom Egoyan filmje

* * *

Hirdetés

A Gyergyószentmiklósi Örmény Katolikus Egyházközség köszönetét fejezi ki a Fővárosi Örmény Önkormányzatnak az örmény templom felújítási munkálataihoz nyújtott 50 ezer HUF támogatásért.

A templomban 106 éve először kerül sor ilyen munkálatra, ezért nagyon örvendünk, hogy örménymagyar testvéreink támogatnak bennünket célunk megvalósításában. Munkájukat Isten áldja, adakozókézségüket pedig gazdagon gyümölcsöztesse!

Köszönettel:

Dr. Puskás Attila vikárius-plébános

* * *

Ősz Jerevánban

Csodás október végi napsütés, meleg várt bennünket. Ismét az Óhazában lehattunk, igazán felemelő érzés volt mindkettőnk számára. *Szilvay Ingrid* tolmácsként utazott velem, hogy a tavaszi látogatásunkon elkezdett kapcsolatépítést folytassuk, ígéreteinket beváltsuk. Legfontosabb feladatunk az örmény népművészet remekeit bemutató novemberi kiállításunkra megrendelt népviseletek átvétele és hazahozatala volt.

Tizenkét év után végre teljesült az álmom, hogy autentikus örmény népviseleteket mutathassunk be a hazai érdeklődőknek. Nemcsak női és férfi ruhákat hoztunk különböző vidékekről, hanem babákat is egyes régió viseletébe öltöztetve, valamint a népi hangszereken játszókat. Végre tudtunk népi szötteseket is vásárolni, a nagy választék elkápráztató volt. Igazolja, hogy ma is van rá igény, egyre több ruházati tárgyon jelenik meg a népművészet. Nem ritkán még a cipőket, csizmákat is díszítik népművészeti motívumokkal, táskán, sapkán, ruhán alkalmazása már-már mindennapos.

Ismét találkoztunk az Örmény Nemzeti Könyvtár igazgatójával, *Davit Sargsyan* úrral, hogy megköszönjük azt a csodálatos könyvet, amelyet nyáron küldött az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egye-